

Nr B 208

Av herr Björkman m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr B 31, angående pensionsreglering för statsanställda m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr B 31 (nr 157/1958) framlägges förslag till nya pensionsbestämmelser för statsanställda. Förslaget, som grundar sig på en förhandlingsöverenskommelse mellan civildepartementet å ena sidan och statsanställdas huvudorganisationer å den andra, innebär väsentliga förbättringar i pensionsförmånerna. Dels har pensionsrätten utsträckt till grupper som tidigare icke hade sådan rätt, dels har egenpension och familjepension förbättrats. Det nya reglementet är avsett att träda i kraft den 1 juli 1959 men skall i huvudsak tillämpas även på pensionsfall efter den 1 april 1958.

Det nya pensionsreglementet blir sålunda icke tillämpligt på statsanställda som pensionerats före 1 april 1958. De äldre pensionärerna har riktat flera invändningar häremot. Deras huvudsakliga kritik kan sammanfattas i följande punkter:

1. 1947 års riksdag fattade beslut om pensionsreglering, som bl. a. innebär att även f. d. statsanställda, som pensionerats enligt äldre bestämmelser, erhöll pension enligt det nya pensionsreglementet. Därmed uppnåddes en länge eftersträvad enhetlighet i pensionsavseende för statsanställda. Under de första åren efter 1950 genomfördes omfattande tjänsteförteckningsrevisioner och ändringar i lönerna med ty åtföljande förbättringar av pensionerna. De redan pensionerade berördes icke härav. Det nu föreliggande förslaget är enbart en pensionsreglering, och det nya reglementet borde sålunda tillämpas även på äldre pensionärer. I och med det nya reglementet återvänder man delvis till den före 1947 rådande kategoriklyvningen.

2. De äldre pensionärernas löner under aktiv tid var liksom nu ortsgropperade medan pensionen fastställdes efter ortsgrupp 2 oavsett i vilken ortsgrupp man tjänstgjort. Enligt det nya pensionsreglementet kommer även pensionerna att bestämmas efter den ortsgrupp där man haft sin tjänst.

3. Enligt det föreliggande förslaget skall de äldre pensionärerna utan reduktion erhålla de standardtillägg på folkpensionen som enligt riksdagens beslut utgår från 1 juli 1958. För tiden därefter skall i takt med folkpensionsförbättringarna de äldre pensionärernas nivå kunna höjas så att det sammanlagda beloppet av statspension och folkpension kommer att motsvara pensionsnivån på ortsgrupp 3 närmast efter övergången till det nya

pensionsreglementet. Tillägget utgår först när vederbörande pensionär uppnår folkpensionsåldern, 67 år. Många statsanställda har emellertid en tidigare pensionsålder, en del redan vid 50 år. För dessa kommer det sålunda att dröja länge, innan de erhåller nämnda tillägg.

4. Enligt förslaget skall tjänsteman som är underkastad det nya reglementet erhålla kompensation för folkpensionsavgiften till den del denna överstiger 1,8 %, retroaktivt från 1 januari 1957. Motsvarande kompensation tillkommer icke äldre pensionärer.

5. De äldre pensionärernas organisationer har vid flera tillfällen gjort framställning om erhållande av förhandlingsrätt. Förslag härom har även framförts i riksdagen utan att leda till resultat. De äldre pensionärerna anser sig på denna grund ha blivit berövade möjligheten att öva inflytande vid förhandlingarna om de statsanställdas pensioner.

Det är icke möjligt att på grundval av föreliggande proposition och utan en allsidigare belysning av här nämnda och andra spörsmål bilda sig en uppfattning om på vilket sätt en förbättring av de äldres pensioner bör ske. Ännu mindre kan man få någon uppfattning om kostnaderna för en sådan förbättring. Det tar drygt fyra år, innan det nya reglementet träder i full funktion, och i propositionen anges den beräknade kostnadsökningen på grund av det nya reglementet endast för de allra närmaste åren. Enligt departementschefens uttalande kommer kostnaderna att successivt stiga. Att i nuvarande allvarliga statsfinansiella läge och utan hållpunkter för en bedömning av kostnaderna ange riktlinjer för en förbättring av äldre pensioner är icke möjligt.

Under återopande av vad vi här anfört hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en allsidig och förutsättningslös utredning om de äldre statspensionärernas pensionsförmåner och om kostnaderna för en förbättring av dessa.

Stockholm den 3 juli 1958

Folke Björkman

Karin Wetterström

Eva Karlsson

Nils G. Fröding

Einar Setterberg

Dag R. Edlund
